

DUBLINESOS

de James Joyce

Dissabte 30 de setembre

10:30h

James Augustine Aloysius Joyce (Dublín, 2 de febrer de 1882 - Zuric, 13 de gener de 1941), o **Seamus Seoighe** com se'l coneix a vegades en irlandès, fou un poeta i escriptor irlandès, reconegut mundialment com un dels més importants i influents del segle XX. Joyce és aclamat per la seva obra mestra, *Ulisses* (1922) i per la seva controvertida novel·la posterior, *Finnegans Wake* (1939). Igualment ha estat molt valorada la sèrie d'històries breus titulada *Dublinesos* (1914), així com la seva novel·la semi autobiogràfica *Retrat de l'artista adolescent* (1916). Joyce és un representant destacat del corrent literari anomenat modernisme anglosaxó, al costat d'autors com T. S. Eliot, Virginia Woolf, Ezra Pound o Wallace Stevens.

Encara que va passar la major part de la seva vida adulta fora d'Irlanda, l'univers literari d'aquest autor es troba fortament arrelat a la seva nativa Dublín, la ciutat que proveeix a les seves obres dels escenaris, ambients, personatges i la resta de matèria narrativa. Més en concret, la seva problemàtica relació primera amb l'església catòlica d'Irlanda es reflecteix molt bé a través dels conflictes interiors que assolen al seu àlter ego en la ficció, representat pel personatge Stephen Dedalus. Així, Joyce és conegut per la seva atenció minuciosa a un escenari molt delimitat i pel seu prolongat i autoimposat exili, però també per la seva enorme influència a tot el món. Per això, malgrat el seu regionalisme, paradoxalment va arribar a ser un dels escriptors més cosmopolites del seu temps.

L'Enciclopèdia Britànica destaca el subtil i veraç retrat de la naturalesa humana que aconsegueix imprimir l'autor a les seves obres, juntament amb el mestratge en l'ús del llenguatge i el brillant desenvolupament de noves formes literàries, motiu pel qual la seva figura va exercir una influència decisiva en tota la novel·lística del segle XX.

Dublinesos (en anglès, *Dubliners*) és un recull de 15 relats curts de James Joyce que va ser publicat per primera vegada el 1914. Constitueixen una descripció naturalista de la vida de la classe mitjana irlandesa a la ciutat de Dublín i als seus voltants durant els primers anys del segle XX.

Joyce va escriure aquestes històries quan el nacionalisme irlandès es trobava en el seu punt àlgid, i la recerca de la identitat nacional i l'autodeterminació emergia violentament; en una cruïlla de la història i entre dues cultures, Irlanda era sacsejada per diverses idees i influències convergents. Els diversos contes se centren en la idea de Joyce d'una epifania: un moment en què un personatge experimenta l'autoconeixement o la il·luminació. Molts personatges de *Dublinesos* reapareixeran més tard fent papers secundaris a la seva novel·la *Ulisses*. Els primers contes de la col·lecció són narrats pels seus protagonistes quan són nens i, a mesura que es va avançant, els següents van sobre les vides i els assumptes de gent progressivament més gran. De fet, Joyce va repartir els contes en tres parts: infància, adolescència i maduresa.

Llistat d'obres

- **Stephen l'heroi** (*Stephen Hero*), 1904, no publicat fins al 1944. (Trad. Joan Ferraté)
- **Música de cambra** (*Chamber Music*), 1907.
- **Giacomo Joyce**, 1907. (Trad. Joaquim Mallafrè)
- **Els morts**, 1914. (Trad. Joan Talens / Helena Rotès)
- **Dublinesos** (*Dubliners*), 1914. (Trad. Joaquim Mallafrè)
- **Exiliats** (*Exiles*), 1915. (Trad. Joan Soler Amigó)
- **Retrat de l'artista adolescent** (*A Portrait of the Artist as a Young Man*), 1916. (Trad. Maria Teresa Vernet)
- **Ulisses**, 1922. (Trad. Joaquim Mallafrè)
- **Pomes penyeach** (recull de 30 poemes), 1927.
- **Finnegans Wake**, 1939.
- **El gat i el diable**, 1965. (Trad. Montserrat de Gispert)

Llegat

L'obra de Joyce s'ha vist sotmesa a un intens estudi per part d'experts de tot tipus. Ha exercit, a més, una gran influència en escriptors i estudiosos tan diversos com Samuel Beckett, Jorge Luis Borges, Flann O'Brien, Máirtín Ó Cadhain, Salman Rushdie, Robert Anton Wilson i Joseph Campbell.

Alguns estudiosos, com ara Vladimir Nabokov, mostren opinions contradictòries envers l'obra de Joyce, per la qual cosa en destaquen algunes parts i en condemnen d'altres. Segons l'autor rus, *Ulisses* és brillant i *Finnegans Wake*, horrible. Borges hi estava d'acord. La teoria literària recent ha lloat l'ambició i la innovació de Joyce. Jaques Derrida ho il·lustrava amb una anècdota que va tenir lloc en una llibreria a Tòquio:

Un turista americà de la varietat més típica es va inclinar per sobre la meva espatlla i va sospirar: "Quants llibres! Quin és el definitiu? N'hi ha algun?" Era una llibreria extraordinàriament petita, un quiosc. Vaig estar a punt de respondre: "Sí, n'hi ha dos: *Ulisses* i *Finnegans Wake*".

La influència de Joyce també resulta evident en altres camps, més enllà de la literatura. La frase "Three Quarks for Muster Mark" de *Finnegans Wake* se sol considerar l'origen de la paraula *quark*, utilitzada en física com a nom d'un dels tipus principals de partícules elementals que va proposar el científic Murray Gell-Mann. També ha exercit influència en el camp de la filosofia. El filòsof francès Jacques Derrida va escriure un llibre sobre l'ús de la llengua a *Ulisses*, i el filòsof estatunitenc Donald Davidson en va redactar un de similar sobre *Finnegans Wake* comparant-lo amb Lewis Carroll. D'altra banda, el psicoanalista francès Jacques Lacan va emprar els texts de Joyce per explicar el seu concepte de *sinthome*. Segons Lacan, l'escriptura de Joyce és la corda de salvament que el va allunyar de la psicosi.

Cada any, el 16 de juny s'honora la memòria de l'autor i la seva obra més coneguda amb la celebració del Bloomsday, a Irlanda i arreu.

